

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Programului național
privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru
perioada 2025-2027

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Programului național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027, a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne pe platforma Comisiei de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului, instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 947/2018 cu privire la constituirea Comisiei de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii a fost elaborat în temeiul art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), care prevăd atribuțiile Guvernului în aprobarea documentelor de politici și acte normative. Elaborarea proiectului este prevăzută în Planul național de dezvoltare pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2024, acțiunea nr. 89 precum și în Planul național de reglementări pentru anul 2025, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2024, acțiunea nr. 153.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Pe parcursul evoluției și apropierea de standardele UE, Republica Moldova au implementat politici de facilitare a mobilității pentru cetățenii moldoveni, în special prin acorduri de liber schimb și programe de muncă în statele UE. Totodată, autoritățile moldovenești au adaptat cadrul normativ la standardele UE în contextul aplicării măsurilor de protecție pentru solicitanții de o formă de protecției, pentru străinii ce sosesc în Republica Moldova într-o formă reglementată și ordonată. Procesul de integrare în Uniunea Europeană presupune și adaptarea sistemului legislativ și instituțional pentru a face față fluxurilor migratorii, inclusiv prin consolidarea controalelor la frontieră și cooperarea internațională în domeniul securității. De asemenea, se pune un accent deosebit pe integrarea migranților în societatea moldovenească. Astfel, gestionarea fluxurilor migratorii se află într-o continuă adaptare, în scopul alinierii la standardele europene, dar și pentru a răspunde nevoilor economice și sociale ale țării. În ultimii 10 ani s-au produs schimbări majore la nivelul fluxurilor de migrație, prin intensificarea acestora, în special în perioade de criză, care au avut

și continuă să producă impact semnificativ de ordin economic, social și politic pentru Republica Moldova (RM). Imigrarea în RM în ultimii ani înregistrează tendințe constant crescânde, astfel în anul 2021 numărul străinilor din Republica Moldova a constituit **18 874** de persoane, dintre care: 6 476 dețineau permise de ședere permanentă și 12 398 – permise de ședere provizorie. În același timp, în Registrul de stat al populației erau luate în evidență 1909 persoane apatride, 1434 – cu cetățenia nedeterminată și 6939 – cu pașaport de tip sovietic (modelul anului 1974).

La finele anului 2021 în Moldova locuiau 173 de persoane cu statut de refugiat, înregistrând o creștere nesemnificativă cu 13,8 % față de anul 2017.

De la 24 februarie 2022 și până la instituirea mecanismului de protecție temporară, șederea în Republica Moldova și accesul la drepturile de care puteau beneficia persoanele strămutate din Ucraina erau reglementate prin Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale (CSE) a Republicii Moldova, împuternicită să emită dispoziții în vederea punerii în executare a unor măsuri în contextul declarării stării de urgență pe întregul teritoriu al Republicii Moldova, instituită prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24.02.2022.

Legea 270/2008 privind azilul în Republica Moldova și Dispozițiile CSE (prevederi în 11 Dispoziții) au constituit cadrul normativ național pentru reglementarea și gestionarea proceselor migrațional, precum și asigurarea drepturilor fundamentale ale persoanelor strămutate din Ucraina.

În vederea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și asigurării măsurilor de protecție a persoanelor strămutate, la data de 18 ianuarie 2023, Guvernul Republicii Moldova, în temeiul art. 21 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova a aprobat acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, precum și anumitor resortisanți ai țărilor terțe, începând cu 1 martie 2023. Această etapă importantă a oferit un statut juridic mai sigur pentru persoanele strămutate din Ucraina – un pas decisiv pentru o mai bună incluziune a persoanelor respective în Moldova.

De menționat faptul că este pentru prima dată când Republica Moldova a aprobat și implementează mecanismul de acordare a protecției temporare, alături de statele Uniunii Europene.

Conform datelor de evidență ale Inspectoratului General de Migrație (IGM), la 31 decembrie 2024, un număr de **84.904** de persoane s-au înregistrat pentru obținerea protecției temporare. Până la data de 31 decembrie 2024, **66.457** de persoane, inclusiv **16.857** de minori, au finalizat procedura și au primit documente de identitate, prezentându-se la ghișeele Inspectoratului General pentru Migrație.

Analiza datelor IGM relevă o creștere semnificativă a numărului de persoane care au solicitat și au obținut protecție temporară în Republica Moldova în 2024 comparativ cu 2023. Această creștere este, cel mai probabil, o consecință directă a continuării conflictului militar din Ucraina.

La data de 31 decembrie 2024, în sistemul de azil al Republicii Moldova se aflau 1.601 de persoane: 212 cu statut de refugiat (dintre care 1 din Ucraina), 458 beneficiari de protecție umanitară (dintre care 207 din Ucraina) și 931 solicitanți de azil (dintre care 375 din Ucraina).

Potrivit datelor de evidență gestionate în Subsistemul informațional al IGM, la 31 decembrie 2024, pe teritoriul Republicii Moldova erau înregistrați cu acte de identitate valabile **21.596** de străini și apatrizi (față de 20.763 la 31 decembrie 2023), dintre care:

- 5.892 cu drept de ședere permanentă;
- 15.970 cu drept de ședere provizorie.

De asemenea, au fost înregistrați cu acte de identitate 20 străini (în anul 2023 - 20), din categoria persoanelor netransportabile sau imobilizate la pat, din motive de vârstă sau dizabilitate.

Pe teritoriul unităților administrativ-teritoriale din stânga Nistrului, la 31 decembrie 2024, erau înregistrați cu acte de identitate 3.323 de străini (anul 2023 – 2.929), dintre care 1.378 cu drept de ședere permanentă și 1.945 cu drept de ședere provizorie.¹

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 este conceput pentru a răspunde direct acestei provocări prin stabilirea măsurilor coerente și coordonate. Programul are rolul de a facilita integrarea treptată a străinilor, prin dezvoltarea măsurilor necesare pentru asigurarea accesului la educație, sănătate, locuințe, asistență socială și pe piața muncii. În absența unor măsuri concrete, coerente și sinergice, dezechilibrele economice și sociale generate de o integrare insuficientă ar putea duce la marginalizarea străinilor și la scăderea coeziunii sociale, afectând stabilitatea economică și socială a Republicii Moldova.

Programul totodată are ca scop stabilirea unui cadru de integrare multisectorială pentru instituțiile naționale și pentru partenerii internaționali, pentru a asigura respectarea drepturilor și furnizarea serviciilor socio-economice necesare persoanelor strămutate și imigranților, astfel încât, prin integrare, să poată contribui la dezvoltarea durabilă a comunității.

Acesta este aliniat cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2020, care recunoaște migrația ca un factor complementar al dezvoltării durabile a statului, vizând promovarea incluziunii sociale, reducerea inegalităților și asigurarea accesului

¹ Sursa IGM

la resurse și servicii pentru toți, prin aplicarea principiului LNOB „A nu lăsa pe nimeni în urmă”. De asemenea, programul este planificat în Planul Național de Dezvoltare 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 361/2024. Programul este elaborat sub umbrela Strategiei de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 658/2022.

Programul consideră și respectă prevederile cadrului normativ național, inclusiv Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova și Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, care reglementează statutul străinilor și beneficiarilor de protecție temporară și drepturile acestora în ceea ce privește accesul la servicii publice, sănătate, educație și piața muncii. La fel, Programul este sinergic cu alte documente de politici publice din domenii conexe.

Intervențiile planificate vizează următoarele sectoare:

- *Educație*: acces la educație pentru copii și adulți, inclusiv cursuri de limbă și programe de formare profesională, recunoașterea calificărilor.
- *Asistență socială*: asigurarea măsurilor de asistență socială pentru străini, inclusiv pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, beneficiare de protecție temporară aflate în situație de dificultate.
- *Piața muncii*: dreptul de a lucra și sprijin în găsirea unui loc de muncă.
- *Servicii de sănătate*: acces la servicii medicale și asigurări medicale.
- *Locuințe*: acces la locuințe adecvate și sprijin în găsirea unui loc de locuit.
- *Participare socială și culturală*: posibilitatea de a participa la viața culturală și socială a comunității.
- *Drepturi și protecție juridică*: acces la justiție, protecție împotriva discriminării și drepturi legale.
- *Integrare comunitară*: programe de integrare și inițiative care promovează incluziunea socială

Documentul de politici publice răspunde angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova privind acordarea și respectarea drepturilor omului, inclusiv cele prevăzute de Convenția cu privire la statutul refugiaților 1951 pentru implementarea practică a obiectivelor stabilite în pactul Global pentru o Migrațiune Sigură, Ordonată și Reglementată în 2018, Pactul Global pentru Refugiați 2018 realizarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și de alte angajamente internaționale care protejează drepturile străinilor și ale persoanelor strămutate. Republica Moldova, prin cooperarea cu organizații

internaționale precum Agenția ONU pentru Refugiați (UNHCR) și Organizația Internațională pentru Migrație (OIM).

Programul va fi implementat pe parcursul unei perioade de 3 ani, între 2025 și 2027. Acesta asigură o integrare treptată și sustenabilă a străinilor. Documentul tratează prioritățile stabilite în baza necesităților identificate ale străinilor, și vizează ajustarea cadrului de politici, fortificarea capacităților instituționale, instituirea unor instrumente eficiente de cooperare și colaborare și nemijlocit măsuri pentru beneficiarii Programului, de la accesul la documentare și servicii de bază, până la integrarea pe piața muncii și participarea activă în viața socială și culturală.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În urma analizei efectuate, s-a concluzionat că nu există alternative viabile care să înlocuiască Programul național privind integrarea etapizată a străinilor pentru perioada 2025-2027. Problemele complexe legate de integrarea străinilor necesită o abordare integrată și coordonată, pe care doar acest program o poate oferi.

Programul va asigura o soluție sistemică, acoperind toate aspectele esențiale pentru o integrare eficientă. În plus, Republica Moldova are obligația de a respecta standardele internaționale privind drepturile omului, inclusiv prevederile Convenției privind statutul refugiaților și ale Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul Programului național privind integrarea etapizată a străinilor asupra sectorului public vizează consolidarea capacităților instituțiilor implicate în gestionarea proceselor de integrare. Programul stimulează coordonarea între diverse ministere și autorități publice, precum Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, precum și între administrațiile locale, pentru implementarea măsurilor de integrare.

Prin dezvoltarea mecanismelor și a instrumentelor necesare, programul îmbunătățește eficiența și accesibilitatea serviciilor publice esențiale, cum ar fi educația, sănătatea, asistența socială și documentarea. Totodată, acesta susține formarea personalului din sectorul public pentru a răspunde mai bine nevoilor specifice ale străinilor, inclusiv prin sensibilizarea privind diversitatea culturală.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Documentul de politici implică un impact financiar semnificativ, care este justificat de necesitatea dezvoltării unui sistem de integrare eficient și sustenabil. Costurile sunt distribuite pentru acoperirea unor domenii esențiale precum

accesul străinilor la educație, sănătate, locuințe și asistență socială, precum și pentru măsurile de sprijin economic și social.

O parte semnificativă a resurselor financiare va fi alocată pentru dezvoltarea infrastructurii și mecanismelor de integrare, inclusiv centre de sprijin, programe educaționale și servicii medicale adaptate nevoilor străinilor. Totodată, programul prevede costuri recurente necesare pentru operarea acestor servicii și pentru acoperirea necesităților curente ale beneficiarilor, în special pentru grupurile vulnerabile.

Integrarea străinilor pe piața muncii va contribui la creșterea economică, iar reducerea excluziunii sociale va diminua presiunile asupra sistemelor publice pe termen lung. De asemenea, fondurile alocate vor fi utilizate pentru instruirea personalului din sectorul public, ceea ce va crește eficiența și calitatea serviciilor oferite.

Distribuirea costurilor estimate de implementarea a planului de acțiuni per obiective

	Obiective	Costuri estimate (mii lei)
1.	Revizuirea și definirea unor mecanisme de integrare a străinilor eficiente, durabile și sustenabile, și punerea acestora în aplicare, până la sfârșitul anului 2025.	364.162,7
2.	Creșterea accesului la măsuri de asistență socială pentru străini, inclusiv pentru persoanele strămutate de pe teritoriul altor state, beneficiare de protecție temporară aflate în situație de dificultate și îmbunătățirea nivelului de incluziune socială a acestora. Încadrarea străinilor în piața muncii.	1.525.268,4
3.	Stimularea dezvoltării economice prin valorificarea potențialului străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova.	66.535,0
4.	Asigurarea accesului la servicii de sănătate esențiale pentru 90% dintre străini aflați pe teritoriul Republicii Moldova cu statut legal până la sfârșitul anului 2027, prin instituirea unor mecanisme durabile și sustenabile.	11.897,0
5.	Creșterea accesului și ratei de integrare a străinilor în sistemul educațional național cu 20% până în 2027, prin programe de sprijin și adaptare.	317.505,0

6.	Creșterea participării culturale a străinilor în activități publice, prin programe de diversitate și incluziune culturală.	4.362,3
7.	Sporirea capacității de acoperire a necesităților persoanelor strămutate, privind dreptul la o locuință decentă.	48.801,0
8.	Promovarea incluziunii străinilor în comunitățile locale	3.325.556,0
	Total	5.664.087,4

Programul este aliniat cu cadrul bugetar pe termen mediu. Totodată, o parte consistentă din costuri va fi asigurată prin programele de sprijin internațional, inclusiv contribuțiile oferite de organizații precum Agenția ONU pentru Refugiați (UNHCR), Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Programul Alimentar Mondial al ONU (WFP), Fondul Internațional pentru Urgențe ale Copiilor al Națiunilor Unite (UNICEF), World Vision Ukraine Crisis Respons, Fondurile UE și alte entități partenere, ceea ce va reduce povara asupra bugetului național. Acest model de finanțare partajată subliniază caracterul sustenabil al programului și permite utilizarea optimă a resurselor disponibile.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Programul va avea un impact semnificativ asupra sectorului privat prin creșterea forței de muncă disponibile, oferind companiilor posibilitatea de a-și acoperi deficitul de personal în domenii precum construcțiile, agricultura sau IT. De asemenea, sprijinul oferit antreprenorilor străini prin eliminarea barierelor administrative va contribui la diversificarea economică și crearea de noi locuri de muncă.

Subsecvent, programul va facilita o mai bună adaptare a străinilor în mediul de afaceri local. În plus, creșterea stabilității sociale și economice, asigurată de program, poate atrage mai mulți investitori, atât locali, cât și internaționali.

4.4. Impactul social

Impactul social vizează mai multe dimensiuni esențiale. Programul contribuie la reducerea riscului de excluziune socială a străinilor, asigurând accesul acestora la servicii esențiale precum educație, sănătate, locuințe și asistență socială. Aceasta ajută la creșterea coeziunii sociale și prevenirea posibilelor tensiuni culturale sau profesionale între străini și comunitățile locale.

Prin măsuri de integrare culturală și lingvistică, programul promovează înțelegerea reciprocă și respectul între diferitele grupuri sociale. De asemenea,

inițiativele incluse în program sprijină participarea activă a străinilor la viața comunității, prin implicarea în activități sociale, culturale și economice.

Un alt aspect social important este sprijinul pentru grupurile vulnerabile, inclusiv femei, copii și persoane cu dizabilități, care beneficiază de protecție sporită și acces egal la resurse. În ansamblu, programul întărește solidaritatea socială și creează un mediu mai incluziv pentru toți locuitorii Republicii Moldova.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu se aplică.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Impactul documentului de politici propus asupra echității și egalității de gen este semnificativ și reflectă angajamentul de a asigura un acces echitabil și nediscriminatoriu la resurse și oportunități pentru toți beneficiarii, indiferent de gen.

Totodată, acesta pune un accent deosebit pe sprijinirea femeilor, în special a celor din grupuri vulnerabile, cum ar fi refugiatele și mamele cu copii mici. Acesta include măsuri care asigură accesul egal la educație, locuri de muncă și servicii de sănătate, precum și sprijin specific pentru femeile însărcinate și mamele singure.

De asemenea, programul promovează integrarea socială și economică prin eliminarea barierelor culturale și legale care pot dezavantaja femeile în procesul de adaptare la noile condiții. Prin abordarea acestor aspecte, programul contribuie la reducerea inegalităților de gen și la crearea unui mediu mai incluziv și echitabil, în care toți membrii comunității să poată participa activ și în mod egal la viața economică și socială.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu se aplică.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplică.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea procesului de elaborare a Proiectului Hotărârii de Guvern a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Afacerilor Interne, compartimentul „Transparență decizională, consultări publice” și pe portalul guvernamental

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-hotarire-de-guvern-privind-elaborarea-mecanismului-de-integrare-etapizata-a-strainilor-inclusiv-a-persoanelor-stramutate-din-ucraina/13265>

În vederea elaborării Programului Național privind integrarea etapizată a străinilor în Republica Moldova pentru perioada 2025-2027 au fost instituite 7 grupuri de lucru sectoriale: Grup de lucru în domeniul angajării și dezvoltării economice; Grup de lucru în domeniul educației; Grup de lucru în domeniul sănătății; Grup de lucru în domeniul culturii și relațiilor interetnice; Grup de lucru în domeniul documentării și determinării statutului străinilor; Grupurile de lucru intersectorial; Grup de lucru în domeniul protecției copilului; Grupul de lucru în domeniul combaterii violenței și discriminării.

În procesul de elaborare proiectul a parcurs mai multe iterații de prezentare a propunerilor și consultare pe platforma Comisiei de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului. Totodată, au fost desfășurate cca. 10 ședințe de lucru pentru examinarea acestuia. La fel, proiectul a fost expediat în adresa grupurilor de lucru și autorităților pentru validarea prealabilă a conținutului, fiind recepționate 12 contribuții.

În conformitate cu prevederile pct. 63.4. din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, Conceptul Programului a fost prezentat spre evaluarea calității și conformității documentului de politici publice, către Cancelaria de Stat.

Totodată, conform pct. 63.14. proiectul Programului urmează a fi supus evaluării calității și a conformității de către Cancelaria de Stat.

7. Concluziile expertizelor

Nu se aplică

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul se încadrează în cadrul de planificare strategică și sistemul actelor normative. Adoptarea proiectului nu va implica aprobarea, modificarea sau abrogarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Programului Național privind Integrarea Etapizată a Străinilor în Republica Moldova urmează să respecte cerințele de monitorizare, evaluare și raportare. Monitorizarea sistemică a politicilor și activităților planificate oferă transparență, responsabilitate și asigură utilizarea eficientă a resurselor dedicate. Prin urmare, Programul urmează să respecte următorul mecanism de monitorizare, evaluare și raportare.

În procesul de monitorizare, evaluare și raportare, Ministerul Afacerilor Interne, prin prisma domeniilor de competență statuate în Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, pct. 6, alin 4) gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor, va asigura rolul de coordonator. Totodată, responsabilitatea pentru punerea în aplicare a

Planului de acțiuni, este asumată de fiecare autoritate, conform domeniilor de competență și acțiunilor atribuite.

Sistemul de monitorizare va include colectarea periodică de date, analiză și raportare a indicatorilor.

Rapoartele anuale de monitorizare privind implementarea Programului vor fi publicate pe site-ul web oficial al Ministerului Afacerilor Interne.

Deoarece perioada de implementare a Programului este de 3 ani, documentul urmează a fi evaluat anual și la finele perioadei de implementare, cu prezentarea raportului de evaluare ex-post până la 30 septembrie 2028.

Secretar general al ministerului

Vladislav COJUHARI